

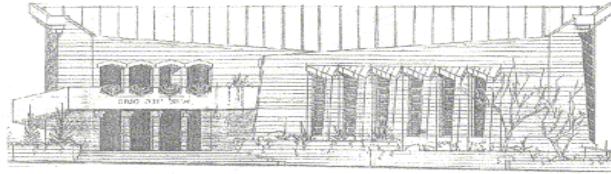
Ohel Yonah Menachem

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com

אוהל יונה מנחם

בית כנסת
ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

דרשה פרשת קרח תשס"ח בנושא:

ארץ זבת חלב ודבש

מאת הרב דוד אברהם ספקטור

פרשת שלח ופרשת קרח הן שתי פרשיות מאד שונות. פרשת שלח מדברת על שבחה של ארץ ישראל, כפי שאומרים יהושע בן נון וכלב בן יפנה: טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד ופרשת קרח מדברת על המחלוקת של קרח ועדתו. אבל במבט יותר לעומק נוכל לראות שיש קשר מהותי בין שתי הפרשיות. בפרשת שלח מתחלקים המרגלים, שראשי בני ישראל המה, לשתי קבוצות. קבוצת שני המרגלים הציונים יהושע וכלב אומרים: עֲלֵה נַעֲלָה, לעומתה קבוצת עשרת המרגלים, סרבני העליה, אומרים: לֹא נוֹכַל לַעֲלוֹת. גם בפרשת קרח יש סרבני עליה: וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לְקָרָא לְדָתָן וְלָאֶבְיָרָם בְּנֵי אֶלְיָאָב וַיֹּאמְרוּ לֹא נַעֲלָה! דָּתָן וְאֶבְיָרָם מִסְרִיבִים לַעֲלוֹת לְמֹשֶׁה. יש להם נגדו טענה ציונית: לֹא הִבֵּאתָ אֶת עַם יִשְׂרָאֵל לָאָרֶץ: כִּי תִשְׁתַּכַּרְרַּר עָלֵינוּ גַם הַשְׁתַּכַּרְרָה. אֲף לֹא אֶל אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדִבְשׁ הִבֵּאתֶנּוּ. ובזה דָּתָן וְאֶבְיָרָם צוֹדֵקִים. לֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן הֵבִיאוּ אֶת עַם יִשְׂרָאֵל לָאָרֶץ אֲלָא יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-נּוּן וְאַלְעָזָר הַכֹּהֵן יַכְנִיסוּ אֶת הָעָם לָאָרֶץ. ויש לזה סיבה מוצדקת והיא שמשה הוא איש אלוקים, שארבעים יום לא אוכל ולא שותה ופרש מאשתו, משה מנהיג את העם בדרך ניסית וזה מתאים למדבר שיש בו רק שמים עם ענני כבוד ועמוד אש ולחם שיורד מן השמים. זה מתאים לדור הדעה במדבר. לדור האבות שבעקבות עשרת המרגלים לא רוצים ולא מסוגלים להיכנס לארץ ולארציות. המנהיגות הנסית של משה ואהרן לא מתאימה להנהגה הטבעית של ארץ ישראל ולכן בצדק הם לא מביאים את העם לארץ ואין לדתן ואבירם לבוא בטענות על זה למשה. בארץ ישראל יש צורך במנהיגות אחרת. מנהיגות עם שתי רגליים על הקרקע שיודעת להוציא לחם מן הארץ וגם לברך על זה. לזה מתאים יהושע בן נון שעומד בראש דור הבנים שלא חטאו בחטא המרגלים. ביהושע יש השילוב המתאים של שמים וארץ, של תורה וארץ ישראל הוא בחור ישיבת-ההסדר הראשון. מצד אחד לא מש יהושע מהאוהל, מבית המדרש, אבל מצד שני בשעת הצורך הוא יודע להלחם בעמלק. לדתן ואבירם יש שתי טענות נוספות נגד משה רבינו: הִמָּעַט כִּי הֶעֱלִיתֵנוּ מִמִּצְרָיִם זָבַת חֶלֶב וְדִבְשׁ לְהַמְיִתֵנוּ בְּמִדְבָּר כִּי תִשְׁתַּכַּרְרַּר עָלֵינוּ גַם הַשְׁתַּכַּרְרָה. כאן חוטאים דתן ואבירם בשני חטאים נוספים. החטא הראשון שהם קוראים לגלות הקשה של מצרים ארץ זבת חלב ודבש: הִמָּעַט כִּי הֶעֱלִיתֵנוּ מִמִּצְרָיִם זָבַת חֶלֶב וְדִבְשׁ. דתן ואבירם טועים בגדול. ארץ זבת חלב ודבש יש רק אחת והיא ארץ ישראל ובפרט בית-שמש שהיא בגמטריה 1052 ארץ זבת חלב ודבש. דברי דתן ואבירם מזכירים לי את דברי המשך חכמה (עמ' קצא-ב) לפני השואה: "(כאשר) הישראלי (היהודי)... יחשוב כי ברלין היא ירושלים... אז יבוא רוח סערה..." החטא השני של דתן ואבירם הוא שהם מאשימים את משה ואהרן שהוציאו אותם ממצרים כדי להמיתנו בְּמִדְבָּר. גם זו טענה שקרית. אדרבא במדבר תחת מנהיגות משה ואהרן יש חיים טובים. לא חסר כלום, יש מן בכל הטעמים, יש עוקב מים צמוד, הבאר המתגלגלת ויש אפילו בשר. הסיבה האמיתית שמתים במדבר היא שדור האבות בעקבות עשרת המרגלים לא רצו לעלות ולחיות בארץ. לכן גם דתן ואבירם, שהם חלק מהדור הזה, ואמרו לא נעלה, מתים ונבלעים באדמת המדבר, בחו"ל. אכן חטאם של דתן ואבירם בפרשת קרח הם המשך ישיר של חטא המרגלים בפרשת שלח. ושתי הפרשיות מדברות בסופו של דבר בשבח הארץ "ארץ זבת חלב ודבש".